

Előfizetési árak helyben és vidéken

Egy évre . . . 12 korona
Félévre 6 korona
Negyedévre . . 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Petőfi-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Tisza levelez a nemzetekkel.

Azaz, hogy csak ő ír; a nemzet meg olvassa. O vassa irasat a nagy honmentőnek, a próféta-nak, a providenciális fertunak, ki a nemzetet a legsúlyosabb megpróbáltatásokból kimentette s megmutatta az egyedül helyes, az ő meggyőződése által sugalt, megszentelt és jun. 4-ike óta járdalt utat, amelyen haladva a magyar nagygyű, hatalmas-sá válhatik és jaj azoknak, akik vele nem tartanak.

Ez a tartalma és iránya az ugrai levél dicső szerője, gróf Tisza István által összeállított, Gesztől az aradi válaszlóknak megküldött s az egész országra adre-szalt levének.

Tisza t. i. elérkezettnek látja az időt, hogy megszólaltson s védelmezze magát azon súlyos tényekkel szemben, melyekkel a magyar képviselőház elnöki székét jun. 4-ike óta meggyalozta s amely tények maguk hangosan vádaskodnak ő ellene. Még az ő sivar lelke is kezdi érezni az önigazolás szükségét. Ezen kialtózó, vadoló tényekkel szemben próbálja megnyugtatni a lelkiismeretét. De válaszolni is akart arra az országos felháborodásra, arra a sok átokra, mely eljárását követte.

„Izlése és tapintata“ tartotta vissza, hogy személyesen álljon választói elé. (Bajos persze Aradot is behatolni rendőrrel, csendőrrel, detektívvel) Az írás azonban annál izléstelenebb öndicsékvést tartalmaz, keresztül kasul átszöve

a rabulisztikának finomabb és gorombább szálaival, megtoldva a jövőre szóló dörge-delmes fenyegetésekkel. Kifí az egész-ből a szinte mániakusságig fokozott megrögzöttség, mely jogosnak és természetesnek tartja, ha az önkény, a haram keresztül gazol a törvény és jogrend vetésein és szétrombolja, elit-possa legbecesebb értékeinket. Az igazi nagy emberekről elmondhatjuk: „Facia loquuntur“. Tetteik beszélnek helyettük. Tisza most már — úgy látszik — arra a belátásra jutott, hogy a nagy férfiak e nyugodt öntudatával mégsem hivatkozhatik a róla és helyette beszélő tettekre, mert ezek nagyon is hangosan beszélnek ellene. A védekezés terjedel-mes körmönfontósága és nagy apparátus-sal dolgozó erőlködése bizonyítja a vád súlyosságát.

Legegyyszerűbben az által véli igazolni erőszakosságait, hogy hivatkozik a *nemzeti akaratra*. Nagy férfiak, kik sok-szor a kormányzásuk alá utalt nép javán, boldogságán fáradoztak, hivatkozhattak arra, hogy boldogítani akarták népüket. De ezek sem mondhatják, hogy ők a nép akaratát hajtották végre. A magyar parlament jelenlegi többsége, mely 379 ezer szavazatra támaszkodik, nem hangoztathatja a többséget az ellenzékkel szemben, mely mögött 429 ezer szavazat áll. S ha a megválasztott képviselők többségére hivatkozik, akkor csak formai jogot emlegethet, melylyel szemben az ellenzék formai jogát a házszabály oltalmazta. S ha a koalíció szigoru házszabály kezelésére hivatkozik, nem lett volna szabad kihagynia írásából azt, hogy a koalíció soha a házszabály ellen, annak megsértésével nem hozott határozatot.

A magyar nemzet tíz év óta küzd a *hadügyi terhek* ellenében kieszköz-lendő *nemzeti vívmányokért*. Ez volt tíz even át a *nemzeti akarat* S midőn Tisza most erőszakosan legyűrte az összes nemzeti aspirációkat, midőn keresztül-hajtott olyan javaslatot, mely semmi nemzeti kívánalmat nem respektál, akkor az akarat, melynek ő vak eszköze volt, minden más — legelő sorban *bécsi akarat* — lehetett, de soha sem volt nemzeti akarat.

Tisza védekezésének második, leg-erősebbnek hitt fegyvere a *külföldi s néhány hazai példára való hivatkozás*. Kikeresi a parlamentáris mus történelerek legkínosabb lapjait. Milyen szomorú védekezés, mikor az erőszak hőse abban leli tel legfőbb mentségét, hogy másutt is történt erőszak.

Védekezése itt sem állja meg helyét. A külföldi példákra való hivatkozása azért nem állja meg helyét, mert ott volt az ilyen eljárásra törvény által nyújtott és biztosított jogalap; nálunk ilyen sohasem volt. Ha lett volna, akkor nem most akarnák megcsinálni a mandátumfosztó törvényt, amely megadná az elnöknek a kizárásra a karhatalmat. Ami illeti pl. az egyszakasos, vasutas-törvény megalkotására való hivatkozását, okoskodása itt sem állja meg helyét. Igaz, hogy ezen törvényjavaslat megszavazásánál sem volt vita a részletekről, mint ahogy a véderőreformnál sem volt. De előbbi esetben azért nem volt, mert a részleteket a betérjesztő miniszter visszavonta, egy paragrafusba öntvén az egész

TÁRCA

Védekezés a szunyog-csipés ellen.

A legszebb nyaralást is tönkretelheti egy parányi rovar: a szunyog. Szinte védtelenül vagyunk kiszolgáltatva ennek az apró vérszopó állatnak, amely valóságos megkeseríti a szabadban való tartózkodásunkat.

Igyekeztek ellene védekezni szivarfüsttel és szagos olajjal, amely állítólag távol tartja a szunyogokat és enyhíti a csipésüket, de végső eredményben még sem tudunk ellenük kellően védekezni, mert nem vagyunk tisztában a szunyogcsipés és gyógyításának technikájával. A tudomány még alig foglalkozott a szunyog életrajzával s a laikus is csak annyit tud róla, hogy igen kellemetlen állat s a csipése hetekig kínozza az embert. Hosszu, torlaku szívójával szabi meg az embert. A szívója, amely a száját pótolja, olyan erős, hogy a bőrkeztlyün is keresztül hatol. A szurás nem okoz fájdalmat s csak

akkor veszük észre a csipést, a mikor már a szunyog bel-ho-sátolta mérges nedvét a vé-rünkbe. A tudományos megfigyelések azt állítják, hogy a szunyog szívókájában levő mér-ges nedv arra való, hogy a vér keringését, tehát a vérbőséget fokozza, mások szerint pedig, hogy a vér megkecsenyásodását a szurás helyén megakadályozza. A szunyogcsipés voltaképpen akkor komplikálódik, a mikor a szunyogra rácsapunk s nem hagyjuk nyugodtan tovaszállni. A mint ugyanis rácsapunk, a fullánkja beletörök a sebhe s égető, kínzó fájdalmat okoz. A fullánk gyuladást okoz, a mely csak néhány nap mulva gyógyul meg. A szunyogmérget az utóbbi időben több orvos megvizsgálta s arra az eredményre jutott, hogy a közönséges háziszappan és a szalmi-ákszesz hatatós védszer a szunyogcsipés ellen. A legjobb védszer azonban az alko-hol. Kis üvegeben mindenki magánál hordhatja s kellemesebb mint az erős szagu szalmiákszesz. A legjobb volna természetesen az olyan szer, a mely egészen távol tartja ezt a kis vampir sereget. Az erős illatos olajat nem szeretik a szunyogok, különösen ellenszenves nekik a szegfűolaj. Ezzel távol lehet tartani

őket. A testet be kell vele erősen dörzsölget-ni. Ideges emberek azonban az erős illata miatt nem használhatják, mert gyöttré fejfá-jást kapnak tőle. Nagyon jó a szunyogok ellen a kölni viz is. Csakhogy ezzel kétszer-háromszor be kell dörzsölni a testünket, ha állandóan a szabadban tartózkodunk. Nagyon alkalmas védszer a szegfűszegbalsam is, ez nem olyan erős, mint az olaj s mindenki magánál hordhatja. Készítési módja igen egyszerű: szegfűszegolajat lanolinnal és vaze-linnal el kell keverni. A kenőcs hatása nagyon tartós, mert a bőrbe szívódik s az illata áthatja az egész ember testét. Kevésb-hé ismert szer a szunyogok ellen a perzsiai rovarpor, a melyet azonban nem a por formá-ban, hanem alkoholban fölolvastva használ-nak. Ezt is könnyen elkészítheti mindenki, nem kell hozzá más, mint 70 százalék alko-hol. Kis üvegebe annyi port tesznek bele, amennyit fölvesz. Az egésztest föl kell rázni s néhány óráig állni hagyni. Aztán többször át kell szűrni és kész a leghatatosabb védő-szer a szunyogok ellen. Ugy kell használni, mint a kenőcsöt.

törvényt, míg itt a részletekről azért nem folyt vita, mert, mint ő maga jelzi, „a további vitára tért nem nyitok”. Védelmére felhozta a geszti honmentő azt is, hogy ő sokalta az ellenzék választójogi vezetésében a szavazati joggal felruházandó egyének számát s általában sem találta jónak a tervezetet — nem találta megfelelőknek az ellenzék békeföltételeit s ezért csinálta meg június 4-ét. Ha neki nem tetszettek a javaslat pontozatai, a betervezett békeföltételek, tovább kellett volna tárgyalni neki magának is az, utóból még jókor félre állni s nem a törvénytípusokhoz nyulnia. Ezzel a védekezéssel nem menti ki magát.

Sok egyéb kevésbé fontos argumentálásán kívül benne van még egy igen fontos rész a geszti levélben. S ez az, ami a békét elrontani a legalkalmasabb: *fenyegetőzés a mandátumfosztással*. Maga is azt írja erről, hogy „erre nincs külföldi példa, természetes tehát, hogy csodálkozást, elképedést és végtelen haragot vált ki a hazafiak lelkéből”. Ha ő mindezt tudva, mégis ragaszkodik ehhez a törvényhez, ezzel csak azt bizonyítja, hogy ő tulajdonképpen az erőszakot tovább is fenn akarja tartani. Ezzel szegi útját a békés kibontakozásnak. S ha vannak a kormányban férfiak, kik őszintén keresik a békét, azoknak ezen geszti igazoló perirat megjelenése után még inkább kell azon fáradozni, hogy Tisza skartba tévessék. Ha jó uton és biztosan akarnak haladni, nekik is hangoztatniuk kell azt a mondást: „a részeg kocsis szálljon le a bakról.” Egy erőszakos, e hatalmi tultengéstől megittasodott embernek az egyéni jövője ne legyen több, mint millióknak sorsa s egy egész nemzetnek a jövője. K. N.

Pandóra szelencéje.

Ne tessék megijedni, nem lesz ebből se mese, se mítosz. A magyar tanítók egyik bajáról írom ez irást.

Mikor még a görög istenek voltak a nép kegyetlen autokratái: megajándékozta Zeus a csodaszép Pandorát egy szelencével. Mindenféle bajból és csapásból volt benne egy adag, de a reményből is annyi, hogy soha ki nem fogyhat.

Ez a szelence azután elveszett. A tudósok sem sejtették soká, hogy hová lett. A sors azonban idők folyamán ráakadt e drága kincsre és csináltatott az antik csodából sok ezer reprodukciót. S most azon fiataloknak osztogatja, kik a tanítói pályára léptek, mondván:

Menj, gyermekem, ülj a katedrára, ahol nagy tekintélyed léssen saját nyájadban. Igaz, hogy fizetést csak annyit kapsz, amelyből ugyan bajos éhenveszned, de élni még bajosabb; az is igaz, hogy dohos porfészekben ezer nyavalya tapad a testedre... De fogd ezt a szelencét és nem hágy el a remény.

Voltaképpen nevetséges az az állítás, hogy ma már nem történnek csodák. Hát vajlon nem csoda az, hogy harminkétezer magyar tanítót még mindig csak a remény táplál? A magyar fórum csak az ígéreték szelencébe zárt szelével altatja el őket. De tisztességes zsoldot nem adnak azoknak, kik vérrel irtják az ugart a Kárpátok alatt.

Egy fél Dreadnaught ára a legmerészebb tanítók almát is kielégítené. De ez „tulságosan megterhelné az államháztartást” s így nyomorogniuk kell tovább. Ki tudja meddig.

De surranjunk csak be a tanítók családi fészkebe. Lábujjhegyen, hogy fel ne ébresszük a szenderegőket. Az anya, a tanító felesége avatag ruhában áll a teknő mellett. Az apró család még alszik. Bizonyosan lágy kegyerről szövi álmát. Ott a kiságy szélén ül az atya szomorúan, lázasan pihegő gyermeke mellett. A ház előtt nekigördül egy kocsi. Orvosért megy a harmadik faluba. Dél lesz, mire vissza érkezik. Addig a szülők könnye a bánat növekvő virágát meddő reménnyel öntözik... Megjött az orvos. De nincs seítség. Harmadnap a tanító maga éneklizokogva gyermeke koporsója felett a „Cirkumdederumot.”

A másik gyermeke is követi az első. A szülőket a sors a melanchólia sivár börtönebe üzi. Nincs senki, aki segítene a tanítócsaládon. Mily irigy szemmel nézi a tanító a nyári napszámot, kinek beteg gyermekét egy nap kétszer is meglátogatja az orvos s akinek számára a gyógyszer bőségesen önti a patika. A napszámot és családját védi a — betegsegélyző. De a tanító patikára költ-heti kicsi fizetését.

Szegény, elhagyott emberek: Bizonyosan rólatok írta Wilde Oszkár: „Ti vagytok a szomorúság bohócái, akiknek a szíve összetört.” És, ha Dante ismerte volna a magyar tanítók kétségbeesztő helyzetét: az ő sorsuk keserű epigrammáját írta volna a pokol kapuja fölé. És Madách nagy műve se teljes, mert kihagyott valamit az Ember tragédiájából: azt a színt, ahol a magyar tanítót és családját a betegségek ellepik, melyek elől nem tud szabadulni.

A tanító hiába kérte sorsa javítását. Hiába fenyegetőztek sztrájkjal, szakszervezettel. Ezt nem engedte pályájuk nimbusza. Senki sem nyújtja segítő karját a fuldoklóknak. Fizetésük csaknem nevetséges. S mikor összeérli őket a munka: a nyugdíjállapot sem lehet valóban pihenés a számukra, mert még az utolsó falat kenyérért is dolgoznia kell az agg harcoknak.

A kultúra mindig azok ellen lázadt fel, akik teremtették. Így a tanítók sem mernek arra számítani, hogy a hatalom támogatásukra siet.

A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége elhatározta, hogy kebelében megteremtí a Tanítók Betegsegélyző Alapját. A vezetőségnek sikerült is e célra a pénzügyminisztériumtól megnyerni egy sorsjáték engedélyezését. A kétszázezer darab sorsjegy a napokban már forgalomba is kerül. Egy darab ára egy korona lesz.

A sorsjáték fővédnökségét gróf Zichy János, kultuszminiszter vállalta s ez a korrekt adminisztrációt, valamint a sikert is garantálja.

Amíg ez a sorsjáték legalább is olyan nyereseményeket biztosít, mint a többi: nem üzleti érdekeket táplál, hanem a humanizmus szolgálatában áll. Ez a kétszázezer darab papiros lesz az a váltó, mit ha régi adóssága fejében bevált a társadalom: a tanítók betegsegélyző alapját teremti meg vele.

A magyar tanítóság, mely kötelességénél mindig többet tett: elvárhatja a társadalomtól, hogy most az nem fordul el tőle bünnös indolenciával. Nem sok, amit tőle kér, csak annyi, hogy minden századik magyar áldozzon egy koronát, mely esetleg a maga szerencsésjét is rejtegeti.

Ezen sorsjátékba helyezi a gondoktól, betegségekől rogyásig megrakott tanítóság most minden reményét. Pandóra szelencéje, mit a sors neki ajándékozott: úgyszólván még számára mindenfajta keserűséggel — de legalább ez az egy reménye ne legyen meddő. Akinek volt tanítója s gyermekét tanító oktatja: nem zárhatja el a szívét. Mindenkinek kötelessége a magyar tanítóság gondjait kisebbiteni.

Mert ennek a nemzetnek az a legnagyobb szegénye, hogy tanítói még mindig Pandóra szelencéjét szorongatják fizetés gyanánt.

A Tanítók Sorsjátéka irodája (Budapest, V., Erzsébet-tér 15) a Magyarországi Tanítók Bankja helyiségében, mindenkinek rendelkezésére áll.

Nyílt kérdés

Dr. Székely Ferenc igazságügyminiszter urhoz.

Az ügyvédi kamarák országsszerte egymásután megnyilatkoztak a parlamentben végbement júniusi alkotmányosértések tárgyában s határozatuk, ítéletük mindannyija kárhóztatta a kormányt és a házelnök által végbevitt jog- és törvénytípusokat.

Nagyméltóságod ugyancsak egymásután megemlítette ezeket a határozatokat, még pedig azon indok alapján, hogy az ügyvédi kamarák, szabályzatába ütközik a politikával való foglalkozás. Nem keresem, van-e joga Nagyméltóságodnak ezen megsemmisítő rendeleteihez — hisz a kormány s főleg az igazságügyminiszter egy-egy rendeletével fölébe helyezkedhetik a törvénynek is — azt se kutatom, vajlon ezen igazságügyminiszteri megsemmisítésnek lesz-e és milyen hatása, de felvetem azon önkéntelenül feltolakodott szerény kérdést: vajlon ha egyetlen egy ügyvédi kamara akad, mely a kormánynak és a házelnöknek bizalmat szavaz, ezt is — politikai indokra való hivatkozással — megsemmisítette-e volna?

Egy naiv ügyvédjelölt

Sport

Az U. T. K. pályája.

Ujvidék város tanácsa az ártézi fürdő parkjában 2 hold területet adott bérbe az Ujvidéki Testgyakorlók körének. Lázás munkája folyik a területnek mielőbbi használható állapotba helyezésére, az egyesület semmiféle áltózatot sem riad vissza egy minden tekintetben modern és célszerű sporttelep előállítására. 500 embert befogadó tribün épül, öltözőkkel, fürdő szobával, nagy társalgóval s szolgálattal, míg a telepen minden sportág részére külön terület jut megfelelően felszerelve.

Számos új alapító tag jelentkezett, ki 100 korona alapító tagsági díj lefizetésével örökös tagsági jogot nyert, az egyesület által nyújtott összes kedvezménye élvezésével.

Az előjelek után ítélve a pálya megnyitása nagy ünnepek keretében f. évi október 1-én lesz.

Football

Az U. T. K. Szabadkán.

F. hó 28-án ifju egyesületünk első alkalommal mutatkozik be vidéken, hol idegen pályán, idegen közönség előtt kell kiállnia s képességének igazi fokmérőjét ez alkalommal kell megmutatnia,

Ellenfele Bácska old-boys csapata lesz melylyel első találkozás alkalmával az U. T. K. eredménynyel fölényesen győzedelmeskedett.

Az U. T. K. csapata szorgalmasan készül a revanche-ra; a végleges összeállítást, mely a csütörtöki trainingen dől el, vasárnapi számunkban közöljük.

Az „Ujvidéki Testgyakorlók köre.”

közszeregetben álló agilis alelnökének, Mayer Józsefnek tiszteletére f. hó 20-án este társas vacsorát rendezett mely alkalommal a nagy számban megjelentek nevében Molnár Oszkár szép szavak kíséretében művészi kivitelű, egy labdarugót ábrázoló ezüst szobrot nyújtott át. Számos felköszöntővel mindvégig vig kedélyben tartott társaság csak az éjfél órákban oszlott szét.

H I R E K

Szabadságon. Csarsch Dezső kir. tsz. elnök a napokban kezdte meg 6 hetiszabadságát s ez idő alatt Dr. Kállay Béla kir. táblabíró helyettesíti.

Előléptetés. Heiszner Kálmán posta- és táviratbiztosító osztály vezetője, posta-távirda főtitkárát nevezte ki.

Uj ügyvéd. Dr. Szilávi Béla, Szilávi János kir. közjegyző fia a napokban tette le fényes eredménnyel az ügyvédi vizsgát s legközelebb itt nyitja meg ügyvédi irodáját.

Hivatal-költözködés. Sigmond Károly tb. rendőrkapitány, a marhalevelek kezelője, hivatalával a Robonyi féle házba (Andrássy utca 8.) költözött.

Honvédeink Szabadkán. A 6. honvéd gyalogezrednek Zomborban és Ujvidéken állomásozó zászlóalja, valamint a szegedi 5. honvéd gyalogezrednek 3 zászlóalja e hó 22 től 31-ig a szabadkai határban ezredgyakorlatokat végez.

Villamos vasut Ujvidék és Palánka között. A kereskedelemügyi miniszter a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnak Ujvidék törvényhatósági joggal fölruházott város valamely alkalmas pontjából kiindulól, Ófutak, Ujfutak, Begecs, Dunagálos, Dunacséb, Ópalánka, Palánka községek érintésével Ujpalánka község egy alkalmas pontjáig vezetendő keskeny nyomtávú saját üzemű villamos helyiérdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Villanyvilágítás Kamenicán. Kamenica községe elhatározta, hogy bevezeti a villamos világítást s az ujvidéki villamos telep vezetőségével folytatott tárgyalások eredményre vezetvén, nem sokára a modern világítású községek sorába emelkedik.

Aktuális találmány. Breuer Vilmos, a Iosonei kir. bíróság irodatisztje a legutóbb elküvetett tömeges bélyegesalások hatása alatt olyan vegyiszer állított össze, melynek használata mellett az ugynevezett bélyegnyalások teljesen kizártak. Találmánya bemutatására a pénzügyminiszteriumtól terminust kért.

Vértesi diszpolgár. Zombor város tvh. bizottsága Vértesi Károly ismert nevű író, a bács megyei irod. társulat elnökét, aki úgy az irodalom mint a közélet terén kifejtett hosszú évi lankadatlan s üdvös munkásságával elévülhetlen érdemeket szerzett, a város diszpolgárává választotta.

Az Osztrák-Magyar Bank új fiókja. Az Osztrák-Magyar Bank igazgatósága Zimonyban fiókot állított fel, mely e hó végén kezd meg működését.

Az ada-topolyai h. é. vasut előmunkálatai készen vannak és a Bíró József mérnök által készített tervek alapján már legközelebb megtartják a közigazgatási bejárást. A vonat építését a cservenkai és verbázi új oukorgyárak hathatósan támogatják, úgy hogy a terbe vett, körülbelül 45 km. hosszú vasut kiépítése rövid időn belül megvalósul.

Készülnek a vm. közutak. A legutóbbi vm. közgyűlés a Szenttamás és Turja, valamint Nádajla községeket összekötő közutat a tvh. közutak hálózatába felvette és ki-mondotta, hogy ezen új tvh. ut a vm. közuti utadó alap terhére kiépítendő.

Villanyvilágítás Titelen. Tittel község képviselőtestülete tudvalevően elhatározta a villanyvilágítás behozatalát s legutóbbi közgyűlésén pedig a villanyvilágításra beérkezett ajánlatok közül a Ganz-féle ajánlatot fogadta, el egyben intézkedett, hogy az előjáróság a cégzel kösse meg a szerződést.

Peronospora a veteményekben. Dél-bácskában és a Tisza mentén is a peronospora nemcsak a szőlőt, hanem a gyümölcs-fákat, a rózsbokrokat és a kerti veteményeket is pusztítja. A burgonya, uborka, dinnye és paradicsom levelei sárgulnak s a gyümölcs fonnyad mindenfelé. A gazdák ezeknél az ültetvényeknél is kétkkövel védekeznek.

Időszerű broszúr. Miután az új adótörvények 1918. január 1-én életbe lépnek és az összeíró bizottságok már ez idén őszszel fogják működésüket fölvenni, tekintettel továbbá a vallomási kényszerre, „Az új adótörvények népszerű ismertetése” cím alatt igen időszerű füzetet irt Wolf Zsigmond, közgazdasági író, törvényhatósági bizottsági tag Pozsonyban. A füzet röviden és mégis kimerítően ismerteti az új adótörvényeket, nagyon népszerűen, még a laikus részére is érthetően van megírva és a témát érdekesen és vonzóan tárgyalja. A füzet a kiadónál: Angermayer Károly, pozsonyi cégnél és minden könyvkereskedésben kapható. Ára 1 korona.

A tündéres-zsablai h. é. vasut építési céljaira Mozsor község 300,000, Sajkás-györgye 250,000, Csurog 75,000, Tündéres 28,000 k. hozzájárulást szavazott meg s e községi határozatokat a vármegye jóváhagyta.

A Tisza szabályozása. A földmivélsügyi miniszter most intézkedett annak a 190 milliónak felosztása érdekében, mit a folyók szabályozására fognak fordítani. Szabályozni fogják a Tisza déli részét és Szegeden téli kikötőt építenek.

B. Bodrog vármegye állategészségügye jul. 17 én. Lépfene: Sztapár, Vaskut, Bács, Turja, Szilbács, Ujpalánka, Dunagárdony, Tiszaistvánfalva, Ada, Órszállás, Zsabllya, Zenta; veszettség: Mélykut, Óverbász, Zenta; takonykór és bőrféreg: Kula, Óverbász, Ujverbász, Óbecse, Péterréve, Kishegyes, Boldogasszonyfalva; rühkór: Szilágyi, Mélykut, Kula, Óverbász, Ujverbász, Bácsfeketehegy, Ókér, Nemesmilitics; sertésorbán: Paripás, Péterréve, Kossuthfalva; sertésvész: Doroszló, Szold, Tatabáza, Gara, Derye, Cservenka, Kiskér, Óverbász, Vep-ród, Dunagárdony, Topolya, Ósóve, Ujsóve, Ada, Szabadka, Ujvidék 1-1, Bajmok, Mélykut, Palona, Sajkásszentiván, Ószivác, Sajkásgyörgye 2-2, Tittel, Mohol 3, Nemesmilitics 6, Dunagárdony, Bácsordas 7-7, Lillimos 9, Tündéres 25, Zenta 31 udvar.

A „Vasárnapi Ujság” július 21-iki száma az Észterházyak híres ősi váráról, Fraknóról közöl pompás eredeti fényképfelvételeket melyek kimerítően ismertetik ezt a való-ságos hadi múzeumnak beillő várat. Többi illusztráció közt vannak eredeti fényképfelvételek a londoni középkori lovag tornáról, a most kinevezett új főrenditagok arcképei, Márton Ferencz sikerült rajzvázatai. Szöveg-részeiben Szende-Dárday Olga eredeti, Claude Farrère fordított regénye, Szöllösi Zsigmond szokásos kiválósnú novellája, Balla Ignác, Mezey Sándor és Váradi István költeményei mellett az olvasni valóknak még egész sorát találjuk, stb. és a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világ-króniká”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Nép-lap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

A tűzoltó-nap védnöke. Az ország tűzoltósága nagy érdeklődéssel készül az október 12, 13, 14, napjain tartandó tűzoltónapra s reméli, hogy sikerülni fog az Oththon felállításához még szükséges összeget összegyűjteni. A rendezőségnek sikerült a tűzoltó-nap védnökéül Augustza királyi hercegnőt megnyerni, aki a tűzoltósági ezme nemes célzatát felismerve, élére állt a mozgalomnak, ezáltal példát nyújtva főuri köreinknek a tűzoltó nap támogatására. A szövetség több tűzoltó napot nem rendez s így joggal reméli, hogy a testületek ez évben minden erejüket latba vetik, hogy az Oththon vagyonát gyarapítsák s megadják a módot az alapok minél előbbi lerakására. A központban állandó irodát tart fenn a rendezőség, mely minden kérdésre készséggel ad felvilágosítást.

Lapunk mai számának külön melléklete egy kis füzet, melynek címe: „Mi baja a magyar népek és hogyan segíthetünk rajta”? (egy falusi néptanító előadása a falusi népkörben), írta Somogyi Béla. Tartalma igen sok tanulságot nyújt és sok megszívlelésre méltó dolgot ölel fel. Ajánljuk t. olvasóink b. figyelmébe.

Hogy még most is megtörténhetik ilyesmi. Zsendik Mária, Császár Katalin zicsi-ujfalui fiatal lányokkal elhitette egy kóbor cigányasszony, hogyha őt kellően megfizetik, ő visszaszerzi a két elhagyott lánynak vőlegényét. A két lány megfizette ennek a nagy szolgálatnak a bérét, de meg hogy megfizette! A cigányasszony lecsalta őket a grófi pincébe, ott csomóstól kitepte hajukat, összevissza szurkálta mellüket, hogy a vérben megfürdesse a kitépott haját, melyet a keresztúton égetett el. A két leány ennek a kuruzslásnak súlyos beteget lett s az orvosok állítása szerint több hónap elmúlik, amíg felépülnek. A vőlegények pedig még messzebb vannak, mint valaha.

Óvakodjék az elutazástól

a nélkül, hogy legalább egy doboz valódi Fáy-féle szódéni ásványpasztillát ne vienne magával. Az utazás mindig bizonyos veszedelemmel jár: a levegő forró vagy száraz, sok a por, nagy a lég-vonat stb. Mindezek a veszedelmek első sorban a torok nyálkhartyáit érik, ezért szükség van kényelmesen használható óvószerekre, a melyek a veszedelmet azonnal elhárítják. Ilyen elismert szer Fáy valódi szódéni ásványpasztillája, a mely 1 korona 25 fillérért minden gyógyszerárban, drogériában stb. kapható. 1-2

Közgazdaság.

Hogy természetünk két szem búzát ott, a hol eddig csak egy termett.

A jelenlegi magas buzaárak mellett nincs fontosabb teendője a gazdának mint búzatermés átlagait fokozni. De kell ezt tennünk azért is, mert a munkabérek, a háztartás szükségletei folytonosan drágulnak s ennek következtében az a termés átlag, a melyet régebben elért a gazda, ma nem elegendő arra, hogy birtokából kellő hasznot lsson. Törekednünk kell a termés átlagok fokozására annyival is inkább, mert helyesebb gazdálkodás által ez könnyen lehetséges, a minthogy pl. Németországban és Belgiumban nem is gazda az, a ki 15 q-ás termés átlagokat el nem ér, kat. holdnak számítva.

A búzatermés átlagainak fokozása első sorban is a talaj helyesebb megműveléséből kell, hogy kiindulást nyerjen. Régi, rossz szokása a magyar gazdának, hogy a tarlót feltöretlenül hagyja csak azért, mert ez által szert tesz egy alig valamit érő legelőre. Pedig a tarlót aratás után azonnal le kell tárcsázni, vagy tárcsa hiányában csekélyen le-szántani és boronálni. Ez által nemcsak a gyom magvakat serkentjük csirázásra, hogy azután az őszi mély szántás, illetőleg a vetőszántással azokat megsemmisítsük, hanem főleg a talaj vizének elpárolgását akadályozzuk, vízfelvévő képességét pedig fokozzuk. Már pedig nagy terméseket kell a talaj adhat a melyben állandó mennyiségű víz van. Ha a tarlót feltöretlenül hagyjuk, akkor a talajban lévő víz gyorsan elpárolog, a talaj kiszárad, a belevetet mag rosszul fog csirázni. A talajviz tartalmának fokozására egy másik kitűnő eszköz a borona, a melyet minden szántás után azonnal használjunk, de sőt ha a talaj ósasztómódott felül, az egyenes szántások között is meg kell vele esetleg ismételtlen is jártni a talajt.

A szemtermés megkészszerzésére a második fontos dolog az, hogy a talajban bő-ségesen legyen tápláló anyag. Ha a növény rosszul táplálkozik, nem adhat nagy termést. Ebből a célból nem elegendő egyedül az istálló trágyázás, hanem az istálló trágya foszfor hiányát műtrágyák segítségével kell kielé-gíteni, mert a talaj bő foszfor tartalma rend-kívül nagy termés fokozó hatással bír s nagy buza termésünk csak ott lehet, a hol a talaj-

ban bőségesen van vízben oldható foszforsav is. Az a 150 kg. szuperfoszfát, a mennyit t. i. kat. holdanként vetőszántás előtt kiszórni szoktunk, értékében sokszorosan térül meg az elért nagyobb termések által.

Egy harmadik nagyon fontos tényező a vetőmag jósága. Még ma is sajnálattal kell tapasztalunk, hogy némely gazda ocsút vet, hogy arathassunk ezután buzát. A vetőmagot meg osztalmi, megtrórozni kell mindaddig, a míg egyetlen szem gaz sínesen benne, a míg az elvetendő magvak egyforma magyok. Még is kell csávázni, hogy ez által az üszög fellépését akadályozzuk. A vetőgép használata is rendkívül fontos, mert a vetőgép egyenlő mélységre teszi le a magvakat s így előnye nem csupán az, hogy sokkalta kevesebb magra van szükség mint kézzel elvetése esetén, hanem az is, hogy az elvetett magvak egy-szere egyenletesen csiráznak s hogy további fejlődésük is egyenletes maradjon. Jól tudjuk azt, hogy nem minden kiszázdá szer-zhet be vetőgépet, de több kieszáda már szövethozhat egy vetőgép megvételére s ez által is törekedjék termés átlagáértük megjavítására. Ha azután az elvetés után hirtelen záporosztóművi össze a talaj felületét nem kell sajnálni a fűrészt meg kell járni a talajt egy könnyű boronával, mert ez által nemcsak a talaj megcserepedését s ennek következtében a buza nehézséges kikelését akadályozzuk meg, de a talaj hűvösségének megszüntetésével a talajban levő vízmennyiség elpárolgását is akadályozzuk, miáltal biztosítjuk a buza kikeléséhez és fejlődéséhez szükséges vízmennyiséget.

Az a gazda, aki ez elveket követi, annak fáradságát birtokának jövedelmezősége kétségen kívül biztosítja.

Felélő szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Laptulajdonos az úvidéki függetlenségi és 48-as part.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására adni, hogy a Központi Hitelintézet R. T. új téglagyára már üzemben van és úgy a régebbi, valamint az említett új téglagyár összes termelése *kizárólagosan* általunk árusítatik el. Mintán mindkét gyárban tetemes mennyiség termeltetik ki, azon kellemes helyzetben leszünk, hogy a t. közönség igényeinek minden tekintetben megfeleljünk és dacára a közismert

== kitűnő minőségnek ==

azon leszünk, hogy a n. é. közönséget lehetőleg olcsón kiszolgáltuk. Megrendeléseket ké-
rünk írodinkhoz (Dunagőzhajózási Társaság-
mellett) intézni.

Teljes tisztelettel **Ernst Janos és Roth**
4-4 lakereskedők.

Eladó

Egy újonnan épült ház, 3 szoba, veranda és melléképítményekkel, egy hold termő szőlővel, pormentes, egészséges helyen szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Ház eladás.

B. m. utca 21. sz. alatt hat n. f. szoba, konyha s egy udvari lakás, telek 1 hold és 18 méter nagy. Bővebbet ugyanott.

„FLORIOL“

sertésvész elleni szer.

Magyar királyi szabadalom.

Ezen meglepő hatású sertésvész elleni szer egyszerűen mint fejlődést és hizást fokozó tápanyag, kizárólag olyan növényi összetételek kivételével áll, melyek a kulturálisanok farmaceutájában mint gyógyhatású növények vannak elfogadva, tehát nem tiltott szerekből áll.

A szer rendkívül antiszeptikus hatásánál fogva mint óvszer nemcsak hogy megóvja a sertést a ragályos vész fellépésétől, hanem a dühöngő vészt is rövidesen megszünteti, sőt a gyomorszervek hatványozott működése folytán, a sertés fejlődését és gyarapodását feltűnően előmozdítja ugyanígy, hogy különösen hizókni az állat étvágyával szemben határt kell szabni a jóllakás és torkiglakás között.

Ezen fontos tényezőkből kifolyólag, a szer alkalmazását az egészséges sertés állomány-nyal szemben is rendkívül fontosnak tartjuk, mert az állat szerve egy a környéken esetleg iappangó kórral szemben impregnáltatik és immunissá tételik.

Ára egy üvegnek,

mely egy teljesen kifejlett sertés meggyógyítására elegendő, illetve egészségeseknél a kór fellépését megakadályozva, annak rohamos fejlődését és hizását a leírásban előirt rendszeres használat folytán előmozdítani hivatva van,

1 korona 60 fillér.

Ugyanezen adag 2, esetleg 3 kisebb sertés meggyógyítására, illetve a leírásban foglalt rendszeres használat folytán annak immunissá tételére elegendő.

A szer használat előtt jól felrázandó.

Raktár:

Wesztermayer Ignác, Sándor utca 23. sz. Budapest.

Másolat.

Budapest, 1910. június 1. Igen tisztelt Wesztermayer Ur! Készséggel hozom tudomására, hogy meglódi gazdaságomban a Floriol nevű sertésvész elleni szert úgy beteg, mint egészséges állattal teljes sikerrel használtam. Azért jelzem, hogy egészséges állataim-nal is, mert azok a betegekől elküldve nem lettek, de azért mostékjukba keverve 2 hé-
ten át nekik is beadtam s dacára annak, hogy úgy állataimnak egy része, mint a község-
sertés állomány a vész pusztulásának ki volt téve, sertéseimben ehhullás nem történt. Nagy-
rabszerűségem kijelentése mellett vagyok tiszteltel Dr. Debozi. Levélboríték címe: Nagy-
ságos Wesztermayer Ignác urnak, Budapest, VII., Népszínház-utca 18. szám.

Másolat.

Ujvidék 30./V. 1910. Tisztelt Wesztermayer Ur! Mivel meggyőződtem, hogy a Flori-
ol szer nemcsak a sertésvész ellen kiűnő hatású, hanem a háziyul vész ellen is magysze-
rűen használ, arra kérném tisztelt Wesztermayer urat, s íveskedék nekem megírni, használ-
hatom e szerert a ló keh ellen is. Előre köszönöm a szives fáradságát és vagyok tiszte-
lettel Pétyi Popovics Thémira Ujvidék, Duna utca 34. Levélboríték címe: Nagyságos Wsz-
termayer Ignác urnak, VII. Népszínház-utca 18. szám.

Másolat.

Igen tisztelt Orvos Ur! Szives somira csak ma válaszolhatok, mert b. címét csak ma
közölte velem Dr. Kindlovits Gyula barátom. A küldött szives ut-sítását köszönettel vettem,
a „Floriol“ szert eddig 36 darab sertésen (beteg) alkalmaztam kitűnő eredménnyel. A
kezelés alatt volt állatok mindnyájan felgyógyultak s így eddigi tapasztalatom az, hogy a
szer feltétlen jó. Nemcsak gazdaságimban, de idegen helyeken is tettem kísérleteket beteg
állatokon s dacára annak, hogy az itteni paraszt emberek igen sokat kell beszélni és préd-
ikálni, míg rá lehet venni, hogy állatait gyógykezeltesse (hiszt itt nálunk még mindig a
„babona“ — kurák (?) a legdivatosabbak, sőt „állítólag“ (?) a legeredményesebbek is) ezért
néhány helyen csak késszer adtam be a szert — mégis teljes gyógyulás állott be —
Szives utasításait ismételtelen köszönöm. Kiváló tisztelettel D. Pétyi Popovics Emil, Pusztá-
Pécincez, u. p. Temerin Bácska 1908 X/26 Levélboríték címe: Nagyságos Wesztermayer
Ignác urnak állatorvos, Budapest, VII. Népszínház-utca 18. sz.

1507/1908. sorszám.
Hogy ezen másolat a Wesztermayer Ignác úr részéről előtem eredetként bemutatott félyegtelon levéllel és
borítékimmal mindenben egyező, ezennel tanusítom.

Budapesten ezerkilencszáznyolc (1908) évi november hó harmadik (3) napján. Díj és félyeg 1 k. 60.

Dr. Cottelly

kir. közjegyző.

Elismervény.

Alulírottak ezennel kinyilatkoztatjuk, elismerjük és köszönetünket fejezzük ki Tekintetes
Wesztermayer Sz. Ignác, székesfővárosi tiszviselő urnak, a „Floriol“ nevű, sertésvész
elleni orvosszer feltalálójának és készítőjének, kinek orvosságát már két év óta kipróbálván
használjuk sertéseink számára s az itt minden évben fellépni szokott sertésvész és sertés-
orbánc ellen kellő időben használva megbetegedett sertéseink számára sikeresen alkalmaz-
tuk s attól sertéseink 24—36 óra alatt meggyógyultak.

Kelt Lápás-Gyarmaton, 1910. évi október 20.

Csampa József eszeli lakós, Karabinos József, Gyurkovics Antal, Karabinos Lukács,
Duhony Pál lap. gyarmati gazdák, Krizsán István lapásgyarmati közs. tan. Janda Árpád
nagyapási állami tanító, Dobrovits János eszeli tanító, Frank Mihály, nagylapási lakós.